

Správy

Medzinárodné sympóziu *Kontinentálna „pedagogika“ – jej problémy a výzvy v historickej a filozofickej optike*, Smolenický zámok, 17. – 18. október 2016

V dňoch 17. – 18. októbra 2016 sa v Smolenickom zámku zišli odborníci z trinástich krajín strednej, južnej a juhovýchodnej Európy na medzinárodnom sympóziu *Kontinentálna „pedagogika“ – jej problémy a výzvy v historickej a filozofickej optike*, ktoré organizovala Katedra pedagogických štúdií Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave spoločne s *Central European Philosophy of Education Society* so sídlom v Prahe. Cieľom sympózia bola reflexia súčasnej kontinentálnej pedagogiky v historickom a filozofickom pohľade. Kontinentálna pedagogika sa v súčasnosti dostáva do kontaktu s anglosaskou tradíciou pedagogického myslenia, ktoré vychádza z odlišných princípov. To spôsobuje „prelínanie sa dvoch svetov“, ktoré nie sú vždy kompatibilné, a otvára viacero otázok: napr. problém pedagogiky ako vedeckej disciplíny, problém pedagogickej terminológie, problém obsahovej štruktúry a zamerania študijných programov v oblasti vied o výchove, problém prípravy pedagógov a pod. Toto „stretávanie sa“ dvoch pedagogických tradícií však môže mať aj pozitívny efekt a viesť k jasnejšiemu vymedzeniu identity súčasnej kontinentálnej pedagogiky. Sympóziu nadviazalo na tradíciu v organizovaní podobne zameraných podujatí v trojročnej frekvencii, ktoré sa uskutočnili rovnako v malebnom Smolenickom zámku (2010, 2013).

Záštitu nad sympóziom prevzali rektor Trnavskej univerzity v Trnave Marek Šmid a dekan Pedagogickej fakulty TU v Trnave René Bílik. Účastníkmi konferencie boli viacerí významní mienkotvorní odborníci zastupujúci spoločnosti filozofie výchovy a histórie výchovy na národnej úrovni svojich krajín a tiež na medzinárodnej úrovni, ako členovia *International Network of Philosophers of Education* (INPE) a *International Standing Conference for the History of Education* (ISCHE). Rokovanie sympózia otvorila Simonetta Polenghi z Catholic University of the Sacred Heart v Miláne, ktorá je členkou výkonného výboru ISCHE.

V rámci plenárnych prednášok boli prvé dve zamerané na konceptualizáciu filozofie výchovy v súčasnej situácii nejasného prelínania sa kontinentálnej a anglosaskej tradície pedagogického myslenia (Zdenko Kodelja, Educational Research Institut, Lubľana: *What is Philosophy of Education?* a Rafał Godoń, University of Warsaw, Varšava: *Reflection and Action in Philosophy of Education. Questioning Anglo-Saxon Pedagogical Tradition*). Ďalšie dve plenárne prednášky boli historickou reflexiou pedagogiky; vychádzajúc z národných špecifik v období kreovania pedagogiky ako vedeckej a

akademickej disciplíny a jej rozvoja v konkrétnych politických podmienkach, poukázali aj na súčasné problémy, ktoré sa javia ako spoločné v širšom európskom kontexte (Simonetta Polenghi, Catholic University of the Sacred Heart, Miláno: *Academic Pedagogy in the Last Two Hundred Years: the Italian Case* a Suzana Miovska - Spaseva, Ss. Cyril and Methodius University, Skopje: *Pedagogy as Academic Discipline between Tradition and Modernity: Case of Macedonia*). Nasledujúce rokovanie bolo rozdelené do dvoch paralelných sekcií: filozofickej a historickej. Vo filozofickej sekcii odznelo desať príspevkov, rovnako ako v historickej sekcii. Treba konštatovať, že počas plénarneho rokovania a tiež počas rokovaní v sekciách bolo veľa času venovaného diskusiám, ktoré často pokračovali aj počas prestávok.

V podvečer prvého dňa sympózia bola prezentovaná publikácia kolektívu autorov, spracovanej pod editorským vedením Blanky Kudláčovej: *Pedagogické myslenie, školstvo a vzdelávanie na Slovensku v rokoch 1918 – 1945*. Ako konštatoval jeden z jej recenzentov, Milan Katuninec, dekan Filozofickej fakulty TU v Trnave, publikácia vyplňa prázdne miesta v dejinách slovenskej pedagogickej vedy, školstva a vzdelávania v 20. storočí.

Vychádzajúc z plodných diskusií, participanti v záveroch sympózia identifikovali viaceré skutočnosti, ktoré sú predmetom súčasnej pedagogickej diskusie: zmätoknosť a nevyjasnenosť v oblasti pedagogickej terminológie; fragmentácia spôsobená presahom neoliberalných tendencií, často vychádzajúcich z administratívy Európskej únie; funkcionálna podriadenosť pedagogiky a výchovy, ktoré sa stávajú opäť – ako už neraz v dejinách – prostriedkom na presadzovanie záujmových a mocenských cieľov; narušenie pôvodného modelu pregraduálnej prípravy budúcich pedagógov; potreba znovupremyslenia štruktúry vied o výchove a ich obsahu; marginalizácia základného pedagogického výskumu, a pod. V záveroch boli tiež načrtnuté niektoré trendy a východiská, ktoré môžu viesť k hľadaniu odpovedí na množstvo nastolených otázok: napr. potreba internacionalizácie v bádaniach v oblasti filozofie a histórie výchovy; vytváranie spoločných personálnych sietí a platforiem, ktoré by vytvárali priestor pre spomenutú internacionalizáciu; spojenie filozofického a historického prístupu, ktorým je možné prekonávať fragmentáciu a ktorý pomáha pri odhaľovaní príležitostí a nástrah nových trendov a smerovania vo vedách o výchove; postupné čírenie a vyjasňovanie pedagogickej terminológie a pod. Nasledujúce, v poradí 4. sympóziu, je plánované na október 2019. Keďže tohtoročné sympóziu, jeho dopady, následné diskusie a výstup v podobe spoločnej publikácie nám môže pomôcť s vyjasnením identity kontinentálnej pedagogiky, naším budúcim zámerom je prekročiť jej rámec a vytvoriť priestor pre stretnutie sa odborníkov z kontinentálnej a anglosaskej tradície pedagogického myslenia, a priame

vyjasňovanie si pozícií, porozumenia a vízie chápania vied o výchove a samotnej výchovy a vzdelávania.

Blanka Kudláčová, Andrej Rajský

Slovenské združenie boduje vo vyučovaní cudzích jazykov celosvetovo

Slovenské občianske združenie E@I (Edukácia@Internet, www.ikso.net) so sídlom v meste Partizánske pracuje na projektoch celoživotného vzdelávania – venuje sa najmä vytváraniu bezplatných mnohojazyčných jazykových portálov, z ktorých viaceré získavajú veľkú popularitu po celom svete. Ktoré su tie naj?

Slovenčina: portál Slovak.eu je bezplatný portál na učenie sa slovenčiny cez internet. E-learning je v súčasnosti bežným a častým spôsobom učenia sa. O výučbu slovenského jazyka online sa zaujímajú predovšetkým cudzinci žijúci na území Slovenska, partneri v zmiešaných manželstvách, obyvatelia v pohraničných oblastiach, imigranti, študenti či turisti. Všetkým týmto skupinám záujemcov poskytuje stránka **slovak.eu** možnosť oboznámiť sa so slovenčinou už doma – vo svojej krajine, prípadne sa jej základy môžu naučiť ešte pred príchodom na Slovensko. Online vzdelávanie umožňuje ľuďom naučiť sa jazyk rýchlejšie, flexibilnejšie (vo svojom voľnom čase) a zábavnou formou (hry, testy, súťaže). Na stránke je už vyše 41.000 registrovaných užívateľov z 203 krajín sveta a denne portál navštívi viac ako 2000 ľudí. Projekt bol agentúrou EACEA v Bruseli zaradený medzi najlepšie jazykové projekty obdobia rokov 2007-2013 a uverejnený aj v zborníku takýchto naj - projektov: príklady dobrej praxe (best practice projects): **European multilingualism experiences from the lifelong learning programme: key activity 2: languages 2007-2013** (Na stiahnutie tu: <http://bookshop.europa.eu/en/erasmus--pbEC0115616> - projekt je uverejnený na strane 36.).

Nemčina: združenie E@I podporuje a vytvára projekty aj pre výučbu iných európskych jazykov. Portál Deutsch.info je portál určený na učenie sa nemčiny. Pýtate sa, prečo sa učiť práve nemecký jazyk? Odpoveď znie jednoducho: viac ako 100 miliónov ľudí hovorí po nemecky ako rodení hovoriaci, takmer 20 miliónov ľudí v EÚ sa nemčinu učí ako cudzí jazyk, a nemčina je podľa Eurostatu druhým najčastejším jazykom v únii. Web deutsch.info funguje v 19. jazykoch, spolu je tu už vyše 346.000 registrovaných užívateľov, denná návštevnosť je 14000 ľudí.

Čeština: výučba cez internet je dnes jednoduchým a účinným spôsobom vzdelávania a pre jazyky to platí dvojnásobne. Preto, ak študujete, pracujete alebo chcete pracovať v Českej republike, alebo vás čeština osobne zaujala, bude stránka Mluvtecesky.net vaša jazyková „prvá pomoc“. Portál ponúka základné online kurzy, špecializovaný kurz odbornej lekárskej češtiny aj základné informácie o Českej republike.

Ruština: vďaka podpore slovenskej národnej agentúry SAAIC sa v rámci programu Erasmus+ pripravuje aj internetový portál **ruscky.info**, ktorý sa spustí na jar 2017 a má za cieľ poskytnúť mnohojazyčnú a interaktívnu

platformu určenú na učenie sa ruského jazyka online. Projekt „Russian Online“ bude obsahovať nielen kurz ruského jazyka, ale taktiež aj rôzne praktické informácie zamerané na podnikanie v Rusku.

Španielčina: stránka www.espa2.eu vám ponúkne kurz španielčiny pre mierne pokročilých. Hlavnou témou je obchodná španielčina, doplnená o slovník, dialógy, audio - nahrávky, cvičenia.

Študenti: projekt Speak and Learn má za cieľ aspoň čiastočne pomôcť Erasmus - študentom s jazykom krajiny, do ktorej prídu študovať – obsahuje základné vety a frázy v 20. európskych jazykoch v textovej ale aj audio podobe. Samozrejme, využívať ju môže ktokoľvek, nielen študenti. Ide o bezplatnú aplikáciu na stiahnutie pre všetky platformy (iOS, Android, Windows), detaily možno nájsť na: www.speaklearn.eu

Mnohojazyčnosť: pre viac informácií o 28 jazykoch v Európe, ale aj rôzne zaujímavosti o jazykoch či lingvistike, navštívte stránku lingvo.info. Viacjazyčná stránka poskytuje hrovou formou informácie o jazykoch a existujúcich webových kurzoch či slovníkoch na výučbu jazyka, rovnako aj jazykovú hru či jednoduchý úvod do jazykovedy. Táto stránka je dôkazom, že učenie sa jazykov môže byť zábavné a zároveň aj užitočné.

Esperanto: stránka www.lernu.net vás ľahko a rýchlo (za 3 až 6 mesiacov) dokáže naučiť esperanto – najjednoduchší jazyk na svete, ktorý vznikol s cieľom byť spoločným neutrálnym jazykom na medzinárodnú komunikáciu. Práve esperanto a portál lernu.net bol prvým projektom združenia E@I. Zároveň ide o prvý, ale aj najväčší mnohojazyčný bezplatný web na učenie sa esperanta. Má už vyše 200.000 registrovaných užívateľov. Po jeho vzore následne začala organizácia s tvorbou portálov aj pre iné jazyky.

Ako vidno, aj na Slovensku existujú šikovní ľudia a rodia sa zaujímavé projekty. Dúfajme, že ich bude stále viac, nie len v oblasti učenia sa jazykov, ale aj v iných témach. Viac informácií na <http://www.ikso.net/sk/projektoj/index.php>

Katarína Krutá

Ďuričove dni 2016 – konferencia Asociácie školskej psychológie

V dňoch 10. a 11.11.2016 sa na pôde Pedagogickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre konala medzinárodná vedecká konferencia Asociácie školskej psychológie pod názvom *Ďuričove dni 2016: Psychológ v systéme školy*. Cieľom tohto vedeckého podujatia, ktoré má viac ako 20-ročnú tradíciu, je vytvárať priestor pre odborné stretnutie a výmenu skúseností výskumníkov a výskumníčok aj školských psychológov a psychologičiek z praxe.

Blok plenárnych prednášok otvorila Eva Gajdošová príspevkom, ktorý bol venovaný súčasným výzvam pre školskú psychológiu, napr. v kontexte podpory duševného zdravia. Aj ďalšie plenárne vystúpenia slovenských a českých odborníkov a odborníčok v oblasti školskej psychológie Oľgy Orosovej, Jiřího Mareša, Bohumíry Lazarovej, Michala Čerešníka zdôraznili, že školská psychológia musí reagovať na viaceré aktuálne potreby edukačnej aj spoločenskej praxe. V rámci štyroch tematických sekcií a troch workshopov odznelo viac ako 40 príspevkov zameraných na diagnostickú, preventívnu aj intervenčnú činnosť školského psychológa. Z plenárnych vystúpení aj z rokovania sekcií vyplynuli závery pre prax aj prípravu školských psychológov a psychologičiek:

1. V edukačnej praxi aj v činnosti školských psychológov a psychologičiek je potrebné naplňať európsku a slovenskú stratégiu zdravia do roku 2020, ktorá by sa mala odraziť aj v príprave učiteľov a psychológov.
2. Publikované výskumné zistenia, ako aj problémy, ktoré sa v edukačnej praxi vyskytujú, jednoznačne naznačili potrebu zvyšovať počty školských psychológov a psychologičiek na základných aj stredných školách. Uvedenú skutočnosť podporili i výsledky hodnotenia projektu PRINED.
3. Neustále rezonuje aj potreba skvalitňovať spoluprácu školských psychológov a psychologičiek s pedagogickými zamestnancami školy, osobitne s vedením školy, s rodičmi, ako aj s ďalšími odbornými zamestnancami školy, resp. odbornými pracoviskami (CPPPaP a pod.).
4. Rokovania aj odborné diskusie naznačili významnú potrebu ďalšieho vzdelávania školských psychológov a psychologičiek a vytvorenia koncepcie systému ďalšieho vzdelávania v spolupráci s Asociáciou školskej psychológie a akademickými pracoviskami.
5. Výzvou pre školských psychológov a psychologičky, ale aj učiteľov/učiteľky a rodičov, je angažovať sa v školskej politike, diskutovať na rôznej úrovni, publikovať a tým vysielat' signály smerom k Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR aj k ďalším inštitúciám o potrebe školských psychológov/psychologičiek v školách.

6. Primárna prevencia výskytu sociálno-patologických javov v školách by sa mala realizovať zodpovednejšie a systematickejšie, aby prinášala dlhodobý efekt.
7. Zamerať sa musíme aj na kvalitu a kompetencie v oblasti diagnostickej činnosti školských psychológov a psychologičiek.
8. Viac pozornosti treba v školách venovať aj práci s deťmi po rozvode ich rodičov, s ohľadom na trend rozvodovosti a rozpadu partnerstiev rodičov sa ukazuje aj potreba vypracovať v tejto oblasti pre školských psychológov a psychologičky metodický materiál.

Súčasťou programu konferencie bol aj 12. zjazd Asociácie školskej psychológie, na ktorom bol zvolený nový výkonný výbor v zložení: Eva Gajdošová, Marta Valihorová, Lada Kaliská, Janka Pilková, Gabriela Herényiová, Viktor Gatial. Za predsedníčku Asociácie školskej psychológie bola zvolená Marta Valihorová. Mimoriadnymi členmi výboru sú aj kolegovia a kolegyně z Českej republiky (Jiří Mareš, Stanislav Štech, Bohumíra Lazarová, Jan Mareš).

Organizátorom konferencie aj účastníkom a účastníčkam patrí vďaka za podnetné a dobre zorganizované podujatie. Záujemcov a záujemkyne o témy školskej psychológie pozýva Asociácia školskej psychológie na ďalší ročník konferencie, ktorý sa pod názvom „*Novinky v pedagogické a školní psychologii*“ bude konať 8. a 9. 11. 2017 na pôde Masarykovej univerzity v Brne.

Marta Valihorová, Lenka Sokolová